

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:
Месечно 4.50 драхми, тромесечно 13.50
драхми, годишње 51 драхми

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан уредништва:
улица краља Петра бр. 70.
Уређује ОДБОР

НА НАШЕМ ФРОНТУ

Комјуниске Савезничких Војска

Српске трупе су јуче (19. ок. мес.) ушле свечано у Београд одушевљено дочекане од становништва. непријатељ се повукао северно од Дунава.

Србија је у овоме часу скоро потпуно ослобођена. Може се сматрати заузеће Београда као крунисање кампање у Србији у 1918. у току које је низ срећних маневара и победа довео савезничке трупе на истоку са маћед. фронта до обала Дунава. Битка код Сокола, која је пробила бугарски фронт; заузеће Скопља, које је довршило непријатељево расуло и нагнало га на капитулацију и тражење примирја; битка код Ниша, која је пресекала везу са Турском; долазак Француза на Дунав, где је саобраћај за будуће спречен централним силама; огорчено српско гоњење после Ниша и улазак у Београд, то су славне етапе у победничком напредовању савезника.

Напредовање према Дунаву, пошто је омогућило да се прекине веза Немачке с истоком, даће тиме што се рат преноси на праг Аустро-Угарске, народима потлаченим од централних сила могућност, да поврате слободу и независност.

ИЗЈАВЕ МАЛИНОВА

Чланак »Тан«-а

Париски »Тан« објавио је овај чланак:

»У својој скорашњој изјави г. Малинов је рекао: Тек сад можемо да водимо политику која је увек била политика бугарског народа.« Друге бугарске личности рекле су: »Фердинанд и Радо-славов натерали су Бугарску да се здружи с Немачком, али г. Малинов и становништво остали су присталице Споразума.«

Да ли је то било из симпатија према Споразуму што је »Препорец«, орган г. Малинова; кад су немачки авиони лете-ли над Паризом, писао: »Ми се можемо само радовати делу које су извршили немачки авиони над Паризом. Французи треба најзад да схвате да је немачка сила велика и да је Варош Светлости на милост и немилост Хиинденбургу.«

Бестидност, чак и кад долази од првог министра Бугарске, не би третрала да прелази извесне границе, и значило би вређати француско јавно мишљење ако би се претпостављало да оно може некажњено да се обмањује таквим лажима.

Кад је Споразум 1915 Бугарској чинио предлоге, она је одговорила издјачничким нападом на Србију с леђа, отварајући Немцима пут за Цариград, и пресецајући везу Солуна са Румунијом. Пре него што су извршили ову издају која ће остати као неизбрисива мрља у бу-

гарској историји, Бугари су на наше понуде одговорили најбезобразније. Г. Генадијев, за кога су јавили да хоће ускоро да дође у Париз, рекао је: »Ако имају да нам нуде само обећања, Бугарска се неће дати увратити празним разловима.« А сам Малинов, који се сад нада да ће Споразум опростити Бугарима, изјавио је 23 нов. 1915 на збору своје странке: »Пошто Централне Силе желе и имају снаге да испуне све бугарске аспирације, срећни смо што можемо да поздравимо славну немачку војску која се такође бори за наш идеал.«

Бугари су, пошто су гледали да угуше јувачку Србију док се она борила против Аустријанаца и Немаца, нападали код Кривопака славне француске војнике који су се искрцали у Македонију да спасу Србију.

За време 1916 и 1917, најтеже године за западни фронт, на бугарску пада одговорност за повећавање напора које је Споразум морао да чини да би одржао Источну Војску. И тек 1918 је неколико енглеских дивизија могло да се повуче из Македоније и доведе да се бију у Француској кад је препорођена Грчка послала десет дивизија на фронт Црне Реке, Вардара и Струме, и тиме осигурала бројну надмоћ Савезника.

Од почетка офанзиве било је довољно 12 дана, да да се рат са Бугари-

ма сврши. Чим се ступило на њихову територију, и чим је генерал Франше Деспере дошао на Софију, Бугари похиташе да моле за милост. Они сад гледају да понизношћу и оптужбама против цара Фердинанда обману Савезнике, које су још јуче прескпали увредама. Исте мере правде које Французи, Енглези и Американци траже према Немачкој, треба применити и на Бугарску. Не може то бити да постоји једна правда за Запад, а друга за Исток. Изјаве г. Малинова вреде исто толико колико и уверавања Макса Баденског. На Бугарској леже тешке одговорности. Бугари не могу тражити да заборавимо њихова издајства и бесрамље, зато што они налазе да им је корисно да нам се извињавају.

На крају рата који је четири године притискивао човечанство, они који су се борили за идеал правде и слободе имаће право да траже да им се даде поверење од једнога суда који ће бити позват да утврди услове мира, и имаће право да траже да њихова поробљена браћа могу с њима заједно живети слободно и независно.

А на против, они који су били уз државе плачке и плена да би задовољили своју жеђ за господарством, и који су у рату употребљавали исте злочиначке методе које и њихови немачки учитељи, имаће да поднесу казну коју ће цензура нација доделити и великим и малим народима који су изазвали ову беду.

Најосновнија обаврност захтева да Бугари буду доведени у немогућност да у будуће своје суседе међу на нове муке.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

ПАРИЗ, 21. — Парламентарна комисија решила је да жене, са навршеном 30. годином, могу имати право гласа и бити изабране у изборима општинским, средњим и окружним.

ПОСЛЕДЊЕ ИНТРИГЕ

Отров на издисају

Јуче је из Беча послата депеша како су у Сарајеву, приликом проглашења Велике Србије, војници пустили у слободу убицу надвојводе Фердинанда.

Циљ тој вести је провидан, и њој као и свима осталима из Беча кад се односи на српски народ не треба веровати. Зар није сам Беч у своје време јавио да су Принцип и Чабриновић, главни учесници у атентату, умр-

ли у затвору у Винер Најштату? Откуда то да су сад наједанпут васкрсли у Сарајеву?

Беч је на издисају, али још сипа отров против нас.

У РУМУНИЈИ

Покрет за рат

Цирих, 21. окт.

Из Букурешта: Агитација за Споразум је врло жива. Бивши министар Константеску предмет је беспрекидних и бурних манифестација. Лека и Бакагољи, који су били ухапшени што су учествовали у уништавању Маргиломанова листа, пуштени су у слободу од комесара четвртог корпуса. »Епока« пише, да су они као и Константеску народни мученици и персоналификација су политичке доктрине либералне странке и националних идеала који морају изаћи победоносни из овог рата.

У рату са централним силама

»Дрезднер Најесте Нахрихтен« дознаје, да је Румунија спопштила владама централних сила, да отказује букурешки уговор о миру и да се поново налази у ратном стању с њима.

ПАНИКА

Аустријанци беже

Рим, 21. октобра

Са фронта долазе најлепше вести. Италијанска коњица брише фриулоку равницу и заробљава читаве дивизије непријатељске које, обузете паником, напуштају топове и муницију, и беже у највећем нереду. Непријатељев отпор сломен је на свима тачкама фронта.

КУЛТУРНИ РАД У БИТОЉУ

Заштита деце

Битољ, 17. октобра.

Ових дана одржан је збор највишењих грађана и представника власти на коме је изабран месни одбор »Друштва за заштиту деце«. Одбору је циљ да сву ратну сирочад скупи у Дечије Склопиште; за девојчице да отвори школу за женски рад, домаћинство и материнство; да отвори занатске радионице за беспоседне дечаке, и утиче да се код све омладине развије четничка настава у слободним часовима. На збору је одржано предавање о циљу, организацији и средствима Друштва за заштиту деце. Предавач је веома јасно и с доказима истакао потребу приватне подузетности која ће најбоље омогућити извођење циљева Одбора, а нарочито истакао значај и потребу да ни једно дете не пропадне, јер оно је највећи капитал за нашу нацију. Предавање је примљено са највећим одобравањем.

Председник општине г. Лешњаревић са најскрепнијим одушевљењем захвалио је предавачу и позвао све присутне да се не губи ни један тренутак, већ да се одмах почне са радом — јер то траже изгинули ратници, мученичке жртве битолске, човечности и дужност грађана битолских, и он и општински одбор у-

КО ЈЕ БИО ТИСА

Главни кривац за рат

Лондон, 21. октобра

»Вестминстер Газета« пише да је међу најфаталнијим Немцима и Аустријанцима који су одговорни за овај рат, убијени гроф Тиса био највећи кривац. Он је играо одлучну улогу кад је Србији био послат познати ултиматум који је запалио цео свет.

ДОГАЂАЈИ НА РИЈЕЦИ

Како су отерани Мађари

Цирих, 21. окт.

У догађајима на Ријеци (Фиауми) главну улогу играо је 79. Јелачићев пук који се регрутује у Оточцу, у Лици. Он је напао на две мађарске чете које су вршиле граничну стражу, и које су му дале јак отпор. Савладавши ове чете, пук је заузео све јавне зграде.

ДЕЛЕГАТИ

Савезничка конференција

Лондон, 21. окт.

Г. Бонар Ло у среду је стигао у Париз на саставак са министром председником и својим колегама који су на савезничкој конференцији у Паризу. Конференција присуствују и г.г. Балфур, лорд Милнер, сер Ерик Гед, адмирал Рослен Вемис, генерал Ханри Вилсон.

Од стране Сједињених Држава су представници: адмирал Биссон и Смес и пуковник Хјус. Италију представљају г.г. Орландо, Соничо и адмирал Тан ди Ревик. Грчку представља г. Венизелос, а Србију г. Пашић.

чвиниће све од своје стране да се тако узвишен циљ изведе.

На збору је прочитано писмо председника Америчких Држава упућено секретару за дечије питање, у коме другу годину рата назива дечијом годином — т. ј. у којој дечије питање има да заузме место у реду најважнијих државних брига.

И заиста, под мишљу: кад велики народи одају толико важности подизању деце, — онда шта је тек нама остало, народу мањем по броју, и ратом, болешћу и ратном бedom проређеном?

Битољска ће згаришта и рушевине опет заменити палате, али изгубљене људске ма деца, и ни друштво ни држава не смеју допустити да она и даље пропадају, јер то тражи проливена крв за лепшу будућност и коју има српско дете да ужива, српски грађанин да испуни, иначе све би било узалуд бачено.

Асан Ребац, из Босне, у прилог предавача изнео је да је 163.000 деце испод 10 година умрло у Босни и Херцеговини за време овог рата, а што је »Хрватска Држава« изнела крајем 1917 год. по дозволи загребачке цензуре. Исто тако др. Воја Вељко-

нић послао је писмо одбору Друштва за заштиту деце у Женеви, молећи за помоћ у млеку и храни, јер само је у Београду 8000 туберкулозне деце. Где нам је крај, ако децу саму себи оставимо?!

У Управни Одбор изабрани су: председник г. Петар Лешњаревић председник општине; потпредседник г. Полихрон Николић прота; секретар г. Обрад Самић дичл. правник; благајник г. Петар Бојацијевић трговац; домаћин г. Петар Јовановић учитељ; комесар г. Никола Ђорђевић учитељ; чланови г. Давид Арути трговац; г. Милорад Дединац, лекар; г. Риза Ефендија трговац;

У Надзорни Одбор изабрани су: председник г. Никола Ракић инспектор школа за битољ. област; чланови: г. Ристо Термило трговац, г. Ђорђе Трандафиловић зубни лекар.

Одбор је нашао кућу за Дечије Склопиште и Женску радничку школу. Главни Одбор Друштва снабдео је склопиште потребним намештајем и оделом за децу, а радничку школу наставним средствима и шивањим машинама. Желимо успеха битољском одбору, а тим пре што је то први одбор у ослобођеној Србији, те да би служио као пример грађанске предузимљивости и свести о тако важном питању и раду на спасавању сироте деце.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — У току октобра (по н. к.) енглеске трупе у Француској заробиле су више од 40.000 Немаца, од којих 1.200 официра; заробиле су 925 тенковских топова, 7000 митраљеза, 670 рововаца. За последња 3 месеца оне су заробиле 172.659 Немаца, од којих 2.967 официра, 2.378 топова, више од 17.000 митраљеза и више од 2.750 рововаца.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париз, 21 окт.

Између Сен Кантена-Пети и Херпи јутрос су обновљене борбе и трајале су цео дан. И поред отпора, Немци суморали да уступе земљишта Французима у области Баноња и Рекувранс и зап. од Херпи. Имамо заробљеника.

Трупе 4 армије француске, у вези десно са америчком армијом, напале су на фронту од 20 км., од ист. од Атињиа све до сев. од Олизи. Оне су ушле у немачке положаје држане и брањене чврсто.

Ист. од Атињиа Французи су узели Рили-о-Оа; јужније, прешавши Ену уз велику борбу узеле су Самни и Вонк. Гурајући енергично истоку отерале су Немце на више од 3 км. од тога места у шуму Вонк.

Битка је била не мање жива на висовима ист. од Вузиера. Французи су се дохватили висоравни Але, сев. од Телбона и дошли до ивице шуме Ванди и потока ист. од Шестра.

Десно од њих, француске трупе прешле су Фалез и дошле југозап. од Примата.

Заробљено је више стотина Немаца и извршен број батерија од 105.

Амерички коминике

Париз, 21 октобра

Америчка војска наставила је нападе зап. од

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО С О Л У Н

Улица Александра Великог број 7.

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима. Прима новац на чување и штедњу.

Има своје транзитне магацине у које прима робу српских трговаца уз повољне услове.

СИФИЛИС и све венеричке болести лечи са потпуним успехом

директор болнице венеричких болести у Солуну

Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници од 3 до 6 час. по подне ул. Египтија бр. 314, улаз 24-30 из ул. Методис 15.

Мезе у вези са 4 франц. армијом, лево. Потпуна сарадња свих родова оружја, пешадије, артиљерије, и топова успела је да сломике одлучан противнички отпор и противнападе. непријатељ је узалуд доводио нове дивизије и мешао их са онима у борби да би задржао наше напредовање.

Наше победоносне трупе већ су узеле и прешле Сен Жорж, Лавдре, Инекур, Ландревил Шенери, Бајонвил, Беонвил, Андеван и Клери-ле-Гран. До сада пребројано 3.602 заробљеника, од којих 151 официр.

Енглески коминике

Лондон, 21. октобра

Јуче изјутра, ист. од Куртре, друга армија, под командом генерала Плумера, напала је висораван зап. од Еско. Узела је све објективе и заробила око 1000 војника.

Авиација. — Ноћу од 16 до 17 окт. бомбардоване су успешно хемиске фабрике у Вормсу. Запаљен је, после подне, један аеродром, и нападане су пруге у Бауену и хемиске фабрике у Бурбаху.

Доцније. — Јутрос су енгл. и канадске трупе нападале на фронту од 5 миља јужно од Валансиена. После јаке борбе у којој је непријатељ претрпео изузетно велике губитке, прешли смо Ронелу, ослободили села Мареш и Олноа, а дошли до

СРПСКИ МАГАЦИН ДУШАНА СТОЈАНОВИЋА

Навалџа Лимбо ул. бр. 36 пошавши од хотел Париза ка Покривеној Чаршији прва улица десно у непосредној близини Бурмали цамије

Има на стоваришту разне сорте гарантирано чистог природног вина у бурадима и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магацин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене уморене. 26—30

ШТАМПАРИЈА АКВАРОНЕ

у улици Коломбо бр. 6, израђује све врсте штампарских послова.

пруге јужно од Валансиена. Доцније у току да на Немци су противнападали у близини пута Презо-Валансиен. Одржали смо наше положаје. Вечерас нови противнапади сев. и сев. ист. од Олноа.

У току ових борби заробили смо 2 до 3000 Немаца.

Италиј. коминике

Рим, 21 октобра

Ист. од Бренте наставља се гоњење непријатеља. На висоравни Азиага противник даје очајан от-

пор да би дао времена својим трупама да се повуку, али су наше трупе под јаком борбом узеле висове Чизмоне и Лисер.

Стара граница пређена је синоћ, и напредује се на целом фронту.

Немогуће је пребројати топове остављене на бојишту и друмовима. До сада је избројано више од 1600. Пребројано је више од 80.000 заробљеника. Ослобођено је неколико хиљада наших војника.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ЈУЧЕРАЊА МАНИФЕСТАЦИЈА

Јуче је врло свечано изведена манифестација солунских Јевреја поводом годишњице ослобођења Палестине. Поворке су, носећи заставе свих савезника, улицама пролазиле достојанствено, праћене музикама савезничким.

БЛАГОДАРНОСТ

Одбор за чување француског гробља захваљује свима који су се одазвали његовом позиву: «Благодарећи њима венци од цвећа, а на сваком гробу по једна кита цвећа служе за доказ поштовања према нашим покојницима.

Хвала у име фамилија онима који су мислили на наше драго гробље, и који су га побожно украсили.»

ЧИТУЉА

Са неизмерним болом у души јављамо сродницима и пријатељима да је ваш никад не прежалени:

Славољуб М. Радовић инвалид — трг. са Уба — јунак са Кајмакчалана — испустио своју племениту душу после петодневног боловања 11 ок. мца у Водену у најбо-

љем цвету у 25 под. своје младости, далеко од својих милих и драгих, не дочекавши да види милу Отврдину за коју је крв пролевао и коју је жарко љубио, но нас остави да до века за њиме жалимо.

Ожалостљена фамилија: Мати: Анџа, браћа: Момчило и Радисав, сестре: Радмила, Рајна, Славка и Мајрена, баба: Катарина, стриц: Милош стрина: Олга, синовац: Мелентије синовице: Љубица и Десанка, сестрици: Брана, Влада, сестричине: Вука, Рука снахе: Јованка, Рука и Вука и остала фамилија.

СРПСКА ШКОЛСКА МАТИЦА

Данас, 21. ок. мес., у 3 часа по подне одржаће се ванредна скупштина матичина у Интернату (Аја-Софија, 103).

ПОЗИВ

Обавештајни Биро Српског Црвеног Крста у Солуну моли да му ниже именована лица изводе јавити своје тачне адресе и то: Ђорђе Тирпић, п. поручник, Бура Петровић, старосл. масе Петра Петровића.

СА НАШЕГ ФРОНТА

Комунике о дејствима 21. октобра

Наше трупе настављају ослобођавање Мачве, Поцерине и Подгорине.

На осталим деловима фронта ништа важно.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих, 21. — Извештаји из Берлина јављају да је Румунија понова објавила рат Централним Силама, не признајући букурешки мир. У Берлину је ова објава поразила управљаче данашње Немачке, тим пре што се боје да овакав корак не учини и Данска, чија штампа пошто-пото тражи ослобођење Шлезвиг-Холштајна, и његово присаједињење Данској.

Цирих, 21. — Револуција је обухватила целу Двојну Монархију: по свима варошима избиле су антидинастичке демонстрације а у Араду и Будимпешти објављене су републике. Војска се придружује револуционарима. Више пукова пришло је побуњеницима.

Берн, 21. — Из Цириха отпутовао је амбасадор Немачке, а с њим и Енвер и Талат паша.

Базел, 21. — У Будимпешти састао се први савет војника, који раде да се успостави ред у новој Мађарској.

Цирих, 21. — Адмирал Сусон, досадањи шеф немачке морнарице, позват је да предузме команду морских центара у Балтичком Мору.

Цирих, 21. — Аустријска Врховна Команда издала је последња наређења војсци да хитно евакуише заузете туђе територије.

Копенхаген, 21. — Кајзер је већ потписао указ о својој абдикацији, али га пангерманисте и милитаристе још не објављују бојећи се разгњевљеног народа.

Цирих, 21. — «Форверц» пише: «Према вестима које последњих дана круже, абдицирали су кајзер и кронпринц. Ништа није у стању да спречи тежње немачког народа».

Цирих, 21. — Италијански посланици у Бечу образовали су народни италијански савет. Конски је изабран за председника, а посланик Ризи за потпредседника овог народног савета.

Цирих, 21. — Одлазак Вилема II у главни штаб сматра се као право бегство од абдикације. Тврди се да је Делбрик отишао такође у главни штаб са мисијом да по други пут саопшти Кајзеру одлуку владе о његовој абдикацији.

Лондон, 21. — «Старс» сазнаје да је генерал Дианц услове примирја саопштио аустријској команди пр. петка. Биће објављени одмах.

Лондон, 21. — Амерички сенат решио је да се не растаје док год питање о примирју са Централцима не буде свршено.

Париз, 21. — Листови, објављујући вести о јучерањој офанзиви, сматрају да добивени резултати значе опасну претњу за општу ситуацију немачког фронта. После напредовања армије Гурове и Американаца, Немци су опкољени у шуми Фландрије, коју ће морати брзо евакуисати.

Цирих, 21. — Немачка штампа напада руског посланика Јофу да је шверцовао у Немачку бомбе и грнате које су нађене скривене у Берлину.

Париз, 21. — «Матенс» јавља да је, после аустријског корака код генерала Дианца, виши савезнички савет у Версаљу послао генералу Дианцу услове примирја једнодушно донесене. Рачуна се да ће Аустријанци примити све наше захтеве.

«Краљевско Српско Повлашћена Трговачка Агенција В. Петковића, даје бесплатно заинтересованим сва обавештења трговачке природе за послове у Италији.

Агенције се налазе у Риму, Милану и Напуљу. Ради кратке адресе писма упућивати на: Agenzia Commerciale Serba Roma-Via Gaeta No. 55 Milano Corso V. Emanuele N. 21 Napoli-Via Vincenzo Russo N. 5

КЊИГЕ НА ПРОДАЈУ

У ужарској радњи Зафира Дивгарца и синова улица Велики Александар бр. 41 има на продају:

Француска граматика за виши курс Grammaire Supérieure драхме 10. Methold Alger I и II partie др. 6-30. Петровића граматика француског језика др. 6-50. Петровића граматика италијанског језика др. 6-50. Le petit Parisien др. 6. Le martyre du Peuple Serbe др. 5-50. Смрт Смил Аге Чевгића др. 3. Лазарице др. 4. Наредник Миладина др. 3. Горски Венац др. 3. Наше срце др. 4. Хаџа др. 4. Незата крв др. 4. Речник француско-српски др. 6. Речник српско-француски 6 драхме. 6-10

Одговорни уредник:

Алекса Грдаковић

Штампарија Аквароне